

ALPHEN AD RIJN VERVANGT BRUGGEN 'ONDER WKB'

1 fiets+voetgangersbruggen in Alphen ad Rijn, die vervangen worden onder de Wkb

Bewoners en gebruikers willen kwalitatief goede gebouwen. Bijvoorbeeld met een goede brandveiligheid en een laag energieverbruik. De overheid wil meer toezicht en controle in de bouw, zodat bouwers zich aan de geldende kwaliteitseisen houden. De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) gaat hiervoor zorgen.

Dit keer zijn bruggen onderwerp van een Wkb-proefproject en niet, zoals in veel gevallen, bouwkundige projecten! De gemeente Alphen aan de Rijn schakelde Vertex Kwaliteitsborgers in om de kwaliteitsborging van een drietal stalen fiets+voetgangersbruggen rondom het centrum uit te voeren. Deze drie maken deel uit van een omvangrijke vervangingsoperatie van 27 bruggen in de periode 2022-2024.

Toen in juli 2021 het toetsen van de plannen was afgerond, gingen de staalprijzen omhoog. In overleg met de gemeente en de aannemer is toen besloten de uitvoering uit te stellen. Dat uitstel duurde tot begin dit jaar.

DRIE STALEN BRUGGEN

De gemeente Alphen ad Rijn besloot achttien fiets+voetgangersbruggen te vervangen volgens één bruggenstandaard. Hieronder vielen drie stalen bruggen over de watergangen:

Stortemelk	Eisenhowerlaan
Bospark	Anna van Burenlaan
Honingzwam	Dijkslootpad

De bruggen worden van eenzelfde type uitvoering, maar verschillen van afmeting. De proefprojecten zijn onder de vlag van het Ambassadeursnetwerk Alphen aan de Rijn uitgevoerd, i.s.m. aannemer Damsteegt en de gemeente, die tevens opdrachtgever is. De kwaliteitsborgingsopdracht past uitstekend in de civiele wereld, aangezien Rijkswaterstaat al sinds jaar en dag private

kwaliteitsborging inschakelt voor controle van bruggen en civiele werken in gevolgklasse 2 en 3. En op dit moment loopt ook een traject van kwaliteitsborging van een brug in Den Bosch en in Capelle aan den IJssel.

KWALITEITSBORGINGS PROCES

Allereerst zijn de berekeningen en de ontwerpen van de bruggen in dit proefproject getoetst. De Wkb schrijft voor dat de kwaliteitsborger de risicobeoordeling en het borgingplan vaststelt. Uiteraard komen deze in overleg met de aannemer en de gemeente tot stand.

Het borgingsplan vermeldt onder andere hoe er voor wordt gezorgd dat de brug aan de bouwtechnische voorschriften voldoet en waar er risico's worden verwacht. Voor de aannemer geldt dat hij de

2 controle op locatie

beheersmaatregelen uit het borgingsplan volgt, gecontroleerd door de kwaliteitsborger. Het gaat vaak over de specificatie van bestellingen. Bij deze bruggen is er sprake van prefab-onderdelen, dus vindt er ook controle plaats in de fabriek. Hoe worden bijvoorbeeld de landhoofden in de fabriek gestort?

Zodra de wapening ter plaatse is aangebracht, wordt deze op de bouwlocatie geïnspecteerd en worden er tijdens de controle foto's gemaakt. De aannemer doet dat ook. Vier keer wordt er op locatie gecontroleerd: bij het heien van de palen, het plaatsen van de landhoofden en brugdek en bij oplevering.

De laatste brug is medio mei opgeleverd. De bruggen worden in een 'trein' gefabriceerd en zoveel mogelijk opeenvolgend gerealiseerd. Omdat er sprake is van drie min of meer dezelfde bruggen, kan de controle op locatie van brug 2 en 3 minder vaak plaats vinden.

PREFAB VOOR KORTERE AFSLUITING

Het laat zich raden dat een totale afsluiting van een brug zo kort mogelijk moet zijn. Daarom worden de onderdelen zoveel mogelijk geprefabriceerd. Als de onderdelen klaar zijn, sluit de gemeente het gebied af. De

bestaande brug kan dan worden afgebroken en de aannemer heit de nieuwe buispalen. Even later volgt de korfwapening en de betonspecie in de palen en worden de landhoofden op de palen geplaatst. Nadat het beton verhard is, wordt op de landhoofden het brugdek met hekwerk geplaatst. De afwerking, beschoeiing en grondwerk vallen niet onder de kwaliteitsborging.

De aannemer is zowel producent als bouwer in dit Wkb-project. Wij vroegen Paul de Vos, adviseur van de aannemer, naar zijn bevindingen tijdens het kwaliteitsborgingproces. "Uit zowel dit proefproject als uit projecten met andere partijen komt naar voren dat er veel behoefte is aan duidelijkheid als het gaat om de afstemming tussen Wkb (Bouwbesluit) en de Omgevingswet.

In dit project moest er een extra hindernis worden genomen: tussen het vaststellen van de risicobeheersing/het borgingsplan en de uitvoering zat een klein jaar. In die periode is het Bouwbesluit voor fietsvoetgangersbruggen aangepast, waardoor we opnieuw naar zaken moesten kijken.

Afstemming tussen de betrokken partijen is heel belangrijk. Wie doet wat, wanneer en wie moet wat ergens van vinden? Dit is echt

een leerproces. De productie is afhankelijk van veel factoren. Bijvoorbeeld uitgestelde levering van materialen. En dat heeft zijn weerslag op de bouwfase. Vervolgens moeten plannings opnieuw op elkaar worden afgestemd, met name tussen aannemer en kwaliteitsborger. Dat is best lastig. In dit specifieke proefproject is er sprake van een kwaliteitscontrole op de productielocatie en op de bouwplaats. Immers wij zijn opdrachtgever voor onze onderaannemers en bouwer. Voor een kwaliteitsborger is dat ook lastig met hun eigen planning. Dit is een leerproces in de proefprojecten!"

INTERNE WERKGROEP

De gemeente Alphen a/d Rijn schakelde een projectleider in voor dit proefproject, die voor het eerst ervaring met een proefproject voor de Wkb op deed. Vooral de rol als opdrachtgever moesten we als gemeente nog verkennen. Een duidelijke aanpak binnen de gemeente waar het gaat om de Wkb, ontbrak. De projectleider moest de kennis bij anderen en bij de kwaliteitsborger vergaren. Daarbij kwam dat de projectleider niet vanaf het begin betrokken was en daardoor een informatieachterstand had. Omdat de bouwer natuurlijk al vanaf het begin was betrokken, leverde dat hier en daar wat frictie op.

Wat zijn de *lessons learned*? Gemeenten moeten zich realiseren wat de Wkb betekent voor hun beleid:

- Wie neemt het leiderschap op zich?
- Wat doe je wanneer de Wkb zich aandient?
- Wie draagt de verantwoordelijkheid bij een Wkb-bouwproject en welke disciplines zijn erbij betrokken?
- Hoe krijg je de juiste kennis op de juiste plek?
- Wie bepaalt of iets onder de Wkb valt? Et cetera.

Tip van Sander Wools, projectleider gemeente Alphen a/d Rijn: "formeel een interne werkgroep met een vertegenwoordiging uit diverse afdelingen om al die vragen te beantwoorden. Het mooie is dat hier nou precies proefprojecten voor bedoeld zijn. Om uit te vogelen hoe in dit geval de gemeente zich kan voorbereiden op de Wkb."

